

ARHIVIST 1—2, Beograd 1988. Treće savezno savjetovanje arhivskih radnika Jugoslavije održano je od 7—9. listopada 1987. god. u Zadru. Njegovi organizatori bili su Savez arhivskih radnika Jugoslavije, Savez društava arhivskih radnika Hrvatske i Historijskih arhiv Zadar. Na skupu su obrađivane tri teme: 50-godišnjica dolaska Josipa Broza Tita na čelo KPJ i osnivanje KP Hrvatske i KP Slovenije, 200. godišnjica rođenja Vuka Stefanovića Karadžića te pitanje arhivske opreme. Savjetovanje je otvorio predsjednik Saveza društava arhivskih radnika Hrvatske i direktor Historijskog arhiva u Zadru Šime Pavić. S dužnom poštom učinjen je osvrt na više arhivskih radnika, među kojima i na sekretara Saveza arhivskih radnika Jugoslavije Radomira Jeumovića, koji su preminuli u periodu između dva savjetovanja. Predsjednik Odbora za kulturno-prosvjetnu djelatnost Saveza Peter Pavel Klasinc iz Maribora predstavio je javnosti knjigu Jovana Popovića iz Arhiva Jugoslavije: »Zbirka zakonskih propisa arhivske djelatnosti«. Sudionike su zatim pozdravili predsjednik OK SKH Zadar Ante Gilić, predsjednik Arhivskog savjeta Hrvatske Franjo Biljan, te predsjednik Arhiva Hrvatske Petar Strčić. U vrijeme savjetovanja bilo je i više popratnih manifestacija, među kojima i zajednička sjednica Konferencije i Predsjedništva Saveza arhivskih radnika Jugoslavije na kojoj je za novoga predsjednika izabran Milovan Bosić iz arhivske službe CK SKJ u Beogradu.

Sav taj rad u Zadru bio je povod da glasilo Saveza arhivskih radnika Jugoslavije »Arhivist«, na čelu s glavnim i odgovornim urednikom Bogdanom Lekićem, posveti najveći dio sadržaja dvobroja toga časopisa (XXXVIII, 1—2, Beograd 1988) rezultatima rada Trećega savjetovanja, odnosno da objavi njegove proširene i dopunjene, znanstveno obrađene referate. O samome savjetovanju u »Arhivistu« dao je uvodnu riječ Šime Pavić (str. 9—123), a tu je i pozdravna riječ Ante Gilića (str. 12—16). Milovan Bosić je dao tekst pod naslovom »Pedeset godina od dolaska Josipa Broza Tita na čelo KPJ — SKJ« (str. 17—38), u kojem je sumirao opća i neka posebna znanja o tome presudnom događaju ne samo u historiji Partije već i mnogo šire. Na ovu temu skladno se nadovezuje članak Ljiljane Đurin, »Arhivska građa i bibliotečni materijal Arhiva Josipa Broza Tita« (str. 28—38), s osvrtom na fondove i stanje sređenosti pisane arhivske građe, te na njihovih šest osnovnih grupa: vanjsko-politička, društveno-politička i ekonomska pitanja, štampa, protokol te stručni i opći poslovi. Posebno je ukazano na kino-fono-foto dokumente i stanje njihove sređenosti, na zbirke i stanje sređenosti bibliotečnog materijala, na korištenje arhivske građe i bibliotečnog materijala. Nada Petrović je u radu »Dolazak Josipa Broza Tita na čelo Partije i njegova aktivnost u jačanju organizacije SKOJ-a« dala kraću skicu o tome pitanju (str. 39—43), Milica Milićević govorila je o »Josipu Brozu Titu kroz arhivsku građu Jugoslavije« (str. 44—47), a Miroslav Ćurin u »Ulozi Josipa Broza Tita na konsolidaciju KPJ u Dalmaciji 1935—1940. godine« (str. 48—68), sa širim osvrtom na građu o KPJ u tom razdoblju u arhivu Instituta za historiju radničkog pokreta Dalmacije, koja se sastoji od originala, mikroteke, dijelova štampe i memoarske građe. Josipa Paver i Petar Strčić objavljuju studiju o »Značenju osnivanja

KPH/SKH i njezinoj građi«, u kojoj se govori o historijskom značenju samoga osnivanja i o građi KPH/SKH, sa zaključkom i 91 bilješkom (str. 68—86). Deana Kovačec obradila je pitanje »Građe o komunističkoj partiji Hrvatske i Titu u Arhivu Hrvatske do 1945.« (str. 87—94). Martin Ivanič dao je »Prikaz gradiva o ustanovnom kongresu KS Slovenije, ki ga hrani Zgodovinski arhiv SK ZK Slovenije« (str. 95—103), Vladimir Kološa-Peter Ribnikar »Gradivo Arhiva SR Slovenije za zgodovino Komunistične partije v Sloveniji 1919—1941.« (str. 104—110), s čime je zaokružen uvid u slovenski dio Partije. Jusuf Osmani i Gazmend Berisha upozorili su na »Arhivske izvore o osnivačkoj konferenciji KPJ za Kosovo i Metohiju«, koja je održana također 1937. godine (str. 111—117).

Druga velika cjelina govori o Vuku Stefanoviću Karadžiću, s čime su i arhivisti dali svoj prilog obljetnici toga našega velikana. Tako je Golub Dobrašinić podsjetio na živ odnos »Vuka i arhiva« (str. 118—127), a posebno na Vukovo prikupljanje i zdavanje građe, s čime je za historiju sačuvano izuzetno veliko blago. Ljubodrag Popović piše o »Pobjedi poslije smrti — uvođenju Vukovog pravopisa u Srbiji« (str. 128—139), Vera Trujić o »Vuku — Matici srpskoj i kulturnim krugovima u Vojvodini« (str. 140—145), Mladen Stanković o »Refleksima Vukovog rada i djelovanja na području Historijskog arhiva u Slavonskom Brodu« (str. 146—150), te Ivan Pederin o »Simi Ljubiću između Vuka St. Karadžića i talijanskog risorgimenta« (str. 151—156).

Iz časopisa »Sovjetski arhivi«, Moskva 1988, preveden je i preobjavljen rad F. M. Vaganova, načelnika Glavne uprave SSSR-a, koji ima zanimljiv sadržaj i za nas: »Aktuelnosti Lenjinovih principa izgradnje arhivske baštine« (str. 157—166).

U rubrici »Raspave i članci« uredništvo je učinilo koristan potez: dalo je uvid u više studija i članaka, čiji sadržaj — po mišljenju uredništva — također zaslužuju da se preobjavi iz više drugih arhivskih glasila, pored onih koji se ovdje prvi put objavljuju. Tako su štampani tekstovi Bogdana Lekića, »Neki problemi zaštite i preuzimanja arhivske građe koja se nalazi u privatnom posedu 1945—1987« (str. 167—178), Milića Petrovića, »Tehnička dokumentacija. Pojam, specifičnost, pravna regulativa, osnovne vrste, problemi zaštite, vrednovanja i preuzimanja« (str. 179—210), Petera Ribnikara, »Tehnička dokumentacija v rudarstvu« (str. 211—223, objavljeno u »Arhivima« IX/1986), Jože Rotara, »Arhiviranje izdelkov geodetske službe v SR Sloveniji« (str. 224—230, objavljeno u »Arhivima« IX/1986), Marijana Rastića — Petra Strčića, »Arhivska služba SR Hrvatske — stanje, problemi, perspektive« (str. 231—261, objavljeno u »Arhivskom vjesniku« 24/1981 i 26/1983) i Olge Giler, »Zaštita i vrednovanje audiovizualnih dokumenata« (str. 262—273).

Tekstovi koji su edirani u ovome dvobroju »Arhivista« (stigao je u javnost uoči 11. kongresa arhivskih radnika Jugoslavije u Arandelovcu, 4. 10. 1988) sadržajno i tematski znatno se razlikuju, kvalitetom još više, a i opsegom obrade pojedinih tema. Uprkos tome, sadržaj članka označuje znatan doprinos boljem poznavanju pojedinih povijesnih i arhivističkih problema, te problema iz arhivske službe u nas. (PETAR STRČIĆ).

TRIDESET GODINA »ARHIVSKOG ALMANAHA«. Još u početku XVIII st. djelovao je u Sremskim Karlovcima arhiv koji je — prema prilogu u prvom